PIAŢA CARDURILOR ŞI PERSPECTIVELE EI ÎN REPUBLICA MOLDOVA

Victoria MADAN

CZU: 657.28:004.738.5(478) madan_victoria@mail.ru

This research consists in studying and analyzing cards issued on the territory of the Republic of Moldova, the process of opening and maintaining cards, highlighting the role and benefits of holding a card and promoting countless payments with the card, which are much faster and more secure, on the strenght of evolution technologies and the digitization of card usage processes, and more.

Prima idee generală de card a apărut la începutul secolului XX, când corporaţiile petroliere şi magazinele comerciale au emis propriile carduri pentru dezvoltarea serviciului clienţi şi drept un mjloc de a îmbunătăţi loialitatea clienţilor. **Primul card bancar din Republica Moldova** a fost de tipul VISA Classic şi a fost emis la 5 iunie 1997 de către Victoriabank [1].

Tipurile de carduri existente la moment pe piaţa Republicii Moldova, acceptate şi puse în circulaţie de către BNM, se clasifică în dependenţă de mai multe criterii, anume:

1. ***În funcţie de modul de păstrare a informaţiei,*** există:
   - card cu microprocesor/ card cu bandă magnetică;
   - carduri mixte.
2. ***În funcţie de emitent,*** deosebim:
   - carduri bancare/ carduri comerciale.
3. ***În funcţie de proveniența mijloacelor băneşti disponibile în cont,*** se disting următoarele tipuri de carduri bancare:
   - card de credit/ card de debit/ card de debit cu facilitate de overdraft;
   - cardurile de numerar/ carduri multifuncţionale;
   - card pentru garantarea plăţilor/ card pentru transferul de fonduri.
4. ***Din punctul de vedere al emitentului,*** cardurile sunt de următoarele tipuri:
   - carduri emise de bănci (carduri bancare)/ carduri emise de comercianţi (cărţi private);
   - carduri co-branded/ carduri emise de alte instituţii sau organizaţii.
5. ***În funcţie de zona de acceptabilitate,*** cardurile pot fi:
   - carduri naţionale/ carduri internaţionale.
6. ***În funcţie de scopul utilizării,*** cardurile se clasifică în:
   - carduri personale/ carduri de afaceri [2, p.135-137].

Analizând emisiunea de carduri în perioada anilor 2018-2020, observăm o majorare a numărului cu 245 811 unităţi, ceea ce denotă tendinţa de avansare a utilizării

cardurilor şi conştientizarea de către cetăţeni a comodităţii deţinerii unui card, ceea ce este un factor pozitiv pentru piaţa cardurilor, idee confirmată prin prezentarea datelor din diagrama 1:

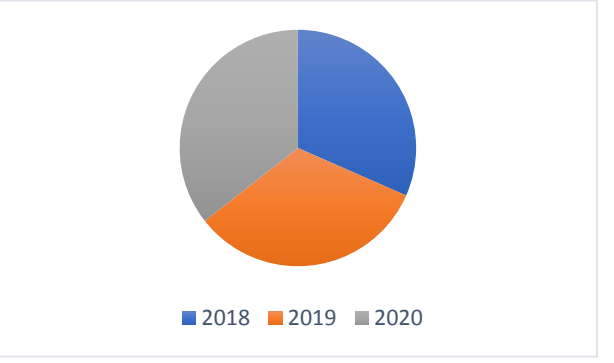

Fig.1. Evoluţia emisiunii cardurilor 2018-2020

Sursă: elaborată de autor în datelor de pe https://www.bnm.md/

Tabel

Volumul tranzacţiilor cu cardul (2018-2020)

Operaţiuni efectuate cu cardul			
	2018	**2019**	**2020**
numărul de operaţiuni	60 430 314	79 163 663	96 028 006
retrageri de numerar	26 718 675	28 245 826	25 770 364
plăţi fără numerar	33 711 639	50 917 837	70 257 642
valoarea operaţiunilor	57 850 644 631	69 411 248 068	75 647 350 793
retrageri de numerar	45 580 319 373	52 203 215 771	53 882 642 194
plăţi fără numerar	12 270 325 258	17 208 032 297	21 764 708 599

Sursă: elaborat de autor în datelor de pe https://www.bnm.md/

La fel ca şi în cazul emisiunii de carduri, la capitolul volumul tranzacţiilor cu cardul în Republica Moldova observăm creşterea acestora: din 2018 până în 2020 acestea s-au majorat cu 35 597 692 un., fapt datorat în mare parte crizei pandemice, ce i-a făcut pe oameni să apeleze cât mai mult la plăţile cu cardul.

În primele nouă luni ale anului 2020, plăţile cu cardul bancar în Republica Moldova au ajuns la 11,4 miliarde de lei, în creştere cu 52,6% faţă de perioada similară a anului 2019. Acum zece ani, mai puţin de 7% din banii primiţi pe card de către moldoveni erau utilizaţi pentru plata cu cardul. În 2020 acest indicator s-a apropiat de 30% şi este în creştere semnificativă chiar şi faţă de anul 2019, când volumul plăţilor cu cardul a fost de 24,8%. Situaţia pandemică (cât de paradoxal ar părea) şi

acţiunile BNM de promovare a plăţilor cu cardul au avut un impact pozitiv asupra plăţilor.

Deja putem afirma că cardurile bancare devin un mijloc de plată veritabil în Republica Moldova. Dacă ţinem cont şi de plăţile efectuate peste hotare şi procurările online, atunci în 2020 plăţile cu cardul bancar au depăşit volumul de 20 de miliarde de lei, ceea ce este de 20 de ori mai mult decât acum zece ani în urmă, când plăţile cu cardul bancar au constituit un miliard de lei. În 2010, peste 60% dintre plăţile cu cardul erau cele efectuate de către moldoveni peste hotarele ţării, iar în prezent situaţia s-a inversat. Astfel în 2020 estimăm că din cele peste 20 de miliarde de lei de plăţi cu cardurile bancare peste 70%, sau cel puţin 14,5 miliarde de lei, vor fi plăţi cu cardul efectuate în Republica Moldova [3].

Acum zece ani, când cetăţenii noştri primeau banii pe card ei mergeau imediat la bancomate şi în 2-3 zile scoteau banii. În prezent, deja aproape 30% din sumă este lăsată pe card, pentru efectuarea plăţilor cu cardul bancar, iar restul banilor nu mai sunt scoşi imediat de la bancomate, dar sunt sustraşi pe parcursul lunii, pentru efectuarea de plăţi şi alte cheltuieli curente. Drept consecinţă, moldovenii în prezent primesc lunar pe card 6 miliarde de lei, dintre care cea mai mare parte a lor nu este sustrasă imediat, dar rămâne pe card şi astfel noi avem un sold în bănci pe cardurile bancare de cel puţin 5 miliarde de lei.

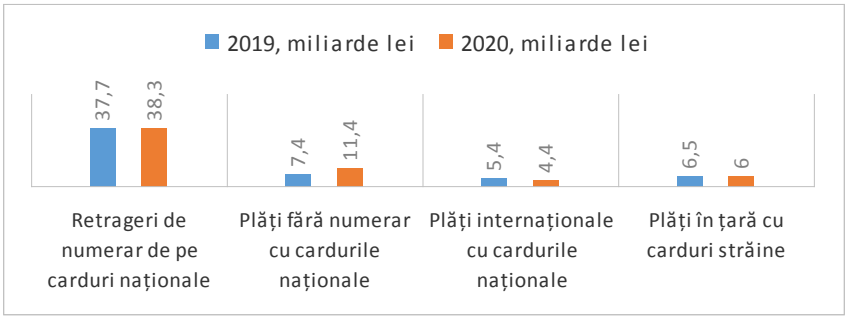

Fig.2. Volumul operaţiunilor efectuate cu cardul 2019-2020

Sursă: elaborată de autor în baza sursei [3].

Analizând această diagrama, putem observa că numărul operaţiunilor efectuate cu cardul a crescut din 2019 până în 2020, excepţie fiind plăţile peste hotare efectuate cu cardurile moldoveneşti şi plăţile efectuate în ţară cu cardurile străine, ceea ce remarcă faptul că acestea sunt în descreştere din cauza situaţiei epidemiologice mondiale, care a limitat numărul călătoriilor întregii omeniri, ceea ce „a jucat” un mare rol în economie.

Drept concluzie, criza provocată de COVID-19 a avut un impact major asupra pieţei cardurilor bancare, operaţiunile pe această piaţă în 2020 au cunoscut evoluţii fără precedent în istoria recentă a Republicii Moldova, însă aceste evoluţii nu neapărat

sunt negative. Considerăm că per total evoluţia anului 2020 poate fi apreciată ca bună pentru economia noastră.

Referinţe:

1. https://bancamea.md/news/istoria-cardului-bancar-cnd-a-aparut-unde-ce-funcii-indeplinea [Accesat: 05.04.2022].
2. COCIUG, V., MISTREAN, L. *Operaţiuni bancare. Concepte, scheme, aplicaţii,* Chișinău: Editura ASEM, 2006, p.135-137.
3. IONIȚĂ, V. *Criza COVID-19 a avut un impact major asupra pieţei cardurilor bancare şi mai degrabă unul pozitiv decât negativ. (13.01.2021)* Disponibil: http://www.viitorul.org/ro/blog [Accesat: 29.03.2022].

Recomandat
***Angela FILIP**, dr., conf. univ.*